

Amcan Llesiant 13

Amgylchedd Iach a Diogel - Gwella seilwaith a chysylltedd y priffyrdd a thrafnidiaeth

Helpu i gael mynediad drwy'r pandemig

Mae ein gwasanaethau cysylltiedig â Thrafnidiaeth a Phriffyrdd yn hwyluso symud nwyddau a phobl yn ddiogel. Galluogi mynediad i farchnadoedd a nwyddau crai yn ogystal â darparu cyfleoedd i bobl gael mynediad at gyflogaeth, addysg, iechyd, hamdden a gweithgareddau cymdeithasol. Rydym wedi parhau i ddatblygu Teithio Llesol drwy fuddsoddi mewn llwybrau a rennir a llwybrau beicio, gwella'r seilwaith ffyrdd i hybu gweithgarwch economaidd, a chynnal gwasanaeth bysiau gwledig drwy ein gwasanaeth Bwcabus a cheir cefn gwlad.

Pam mae'n bwysig

- ⊙ Mae gan *drafnidiaeth a phriffyrdd* rôl allweddol o ran cynnal ein cymunedau. Mae economi fodern, lwyddiannus yn dibynnu ar symud pobl a nwyddau'n ddiogel ac yn effeithlon; darparu cyfleoedd i bobl gael mynediad at gyflogaeth, addysg, iechyd, hamdden a gwasanaethau adwerthu.
- ⊙ *Bod yn unedig a chysylltiedig* yw un o bedwar amcan Llywodraeth Cymru yn ei gynllun '*Symud Cymru Ymlaen*'. Gall darparu mynediad integredig a fforddiadwy i fusnesau, i drigolion y sir, ac i ymwelwyr ysgogi datblygiad economaidd, lleihad mewn amddifadedd ac allgau cymdeithasol, a chynnydd mewn llesiant.
- ⊙ Bydd *cynnal mynediad at wasanaethau* drwy gynlluniau Teithio Llesol yn sicrhau gwelliannau mewn iechyd a llesiant i bob rhan o'r gymuned gan gynnwys cerdded, beicio, teithio i deithwyr a thrafnidiaeth y ffyrdd.
- ⊙ Bydd De-orllewin Cymru yn Ddinas-ranbarth hyderus, uchelgeisiol a chysylltiedig erbyn 2030.

Mesurau Llwyddiant

Ffyrdd sydd mewn cyflwr gwael:

4.1% o'n rhai Dosbarth A

(Gwelliant ar 5.4% yn 19/20)

3.4% o'n rhai Dosbarth B

(Gwelliant ar 4.7% yn 19/20)

12.0% o'n rhai Dosbarth C

(Gwelliant ar 12.5% yn 19/20)

50% o Ostyngiad yn nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar y ffyrdd yn

ystod 2020 i **55** (3^{ydd} uchaf

yng Nghymru)

(111 yn 2019)

Ffynhonnell: Stats Cymru

Egluro'r Canlyniadau

- ⊙ **Mae cyflwr y ffyrdd yn Sir Gaerfyrddin wedi gwella yn ystod 2020/21.** Gan Sir Gaerfyrddin mae'r rhwydwaith priffyrdd ail fwyaf yng Nghymru (3,482 Km o briffyrdd) a mwy na dwbl cyfartaledd Cymru o 1,578Km. Mae gennym hefyd y traffig trydydd mwyaf yng Nghymru, sef 2.06 biliwn o gilometrau cerbydau y flwyddyn (2018) sy'n llawer uwch na chyfartaledd Cymru o 1.33 biliwn (Caerdydd oedd fwyaf, sef 3.0 biliwn ac yna Rhondda Cynon Taf yn 2.15 biliwn). Mae % y ffyrdd dosbarth A, B ac C yn Sir Gaerfyrddin sydd mewn cyflwr gwael (parth coch) wedi lleihau, ac mae canran y ffyrdd dosbarth A sydd mewn cyflwr gwael wedi gostwng o 5.4% i 4.1%, ffyrdd B o 4.7% i 3.4% a ffyrdd C o 12.5% i 12.0%.
- ⊙ **Cafodd cyfanswm o 55 o bobl eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol** ar ffyrdd Sir Gaerfyrddin yn 2020, mae pob marwolaeth yn drasiedi, ond mae hwn yn ostyngiad o gymharu â 111 yn 2019. Er gwaethaf hyn mae gennym y ffigur 3ydd uchaf yng Nghymru ar ôl Caerffili (67) a Phowys (85). Mae'r rhain yn cynnwys 10 beiciwr modur (25 yn 2019) a 15 o bobl ifanc 16-24 oed (27 yn 2019). Mae cyfyngiadau symud COVID-19 yn ystod 2020 wedi cael effaith fawr ar y data hwn gan fod llawer llai o draffig ar y ffyrdd. Fodd bynnag, wrth i nifer y cerbydau ar ein ffyrdd ddychwelyd i'r niferoedd cyn y pandemig, mae'n debygol y bydd nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd yn cynyddu.

Un o fentrau Llywodraeth Cymru oedd lleihau'r niferoedd oedd yn cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd 40% o 2013 i 2020, a rhagorwyd ar hyn yn Sir Gaerfyrddin drwy ostyngiad o 53%. Er na allwn reoli nifer y digwyddiadau traffig ffordd ar rwydwaith ffyrdd y sir, rydym yn parhau i weithio gydag asiantaethau partner i annog pobl i ddefnyddio'r ffordd yn fwy diogel, ymgysylltu â grwpiau defnyddwyr ffordd risg uchel (beicwyr modur, yr henoed, a gyrwyr ifanc), buddsoddi mewn prosiectau peirianeg diogelwch ffyrdd a dargedir, a helpu'r Heddlu ag ymgyrchoedd gorfodi rheolau cyflymder a mynd i'r afael â phryderon ynghylch goryrru.

Cynnydd ar yr Amcan Llesiant hwn gan ystyried effaith COVID-19

- ⦿ Roedd yn hanfodol, er mwyn helpu cynifer o *fusnesau canol tref i ddychwelyd i* weithredu'n ddiogel cyn gynted â phosibl, ein bod yn creu amgylcheddau diogel yng nghanol y dref ac yn galluogi pobl i symud yn synhwyrol drwyddi draw, a oedd yn rhoi hyder i drigolion a busnesau ailddechrau gweithgarwch a busnes. Mae'r blaenoriaethau'n cynnwys: Arwyddion; Cyfathrebu â busnesau; Cyfleusterau Cyhoeddus; Gorsafoedd Bysiau; Meysydd Parcio; a Chelfi Stryd (e.e. meinciau) – gyda'r nod o gael gwell mynediad i gyswllt trafndiaeth gyhoeddus y dref. Cyflwynwyd ystod o fesurau rheoli traffig a mynediad yng nghanol trefi ynghyd â negeseuon cyhoeddus i annog siopwyr ac ymwelwyr i ddychwelyd i ganol ein trefi.
- ⦿ Er gwaethaf y cyfyngiadau a achoswyd gan COVID-19, gwnaethom hefyd ddarparu rhaglen gyfalaf lawn a oedd yn cynnwys gweithredu 25 o gynlluniau cymorth priffyrdd a 97 o gynlluniau gosod wyneb newydd ar ffyrdd.
- ⦿ Gostyngodd *trafnidiaeth gyhoeddus* yn sylweddol yn ystod y cyfyngiadau symud, ond mewn gwirionedd roedd y defnydd o drafnidiaeth gyhoeddus wedi gostwng llawer cyn y cyfyngiadau symud ffurfiol. Creodd hyn broblem i weithredwyr gan fod llai o incwm o lawer ar y llwybrau hynny y llwyddasant i gynnal y gwasanaeth arnynt. Mae hyn wedi creu problem gyllido wrth symud ymlaen. Gallai gymryd cryn dipyn o amser i adfer lefelau defnydd, a gan fod llawer wedi tyfu'n gyfarwydd â gweithio gartref gallai fod effeithiau andwyol hirdymor ar lefelau gwasanaeth. Er gwaethaf yr heriau efallai y bydd cyfle i ail-ymweld ac ail-flaenoriaethu'r ddarpariaeth yn ôl yr angen.

“Mae gyrwyr Bwcabus wedi mynd yr ail filltir... yn cynorthwyo gweithwyr allweddol... maen nhw'n wych ac yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr”

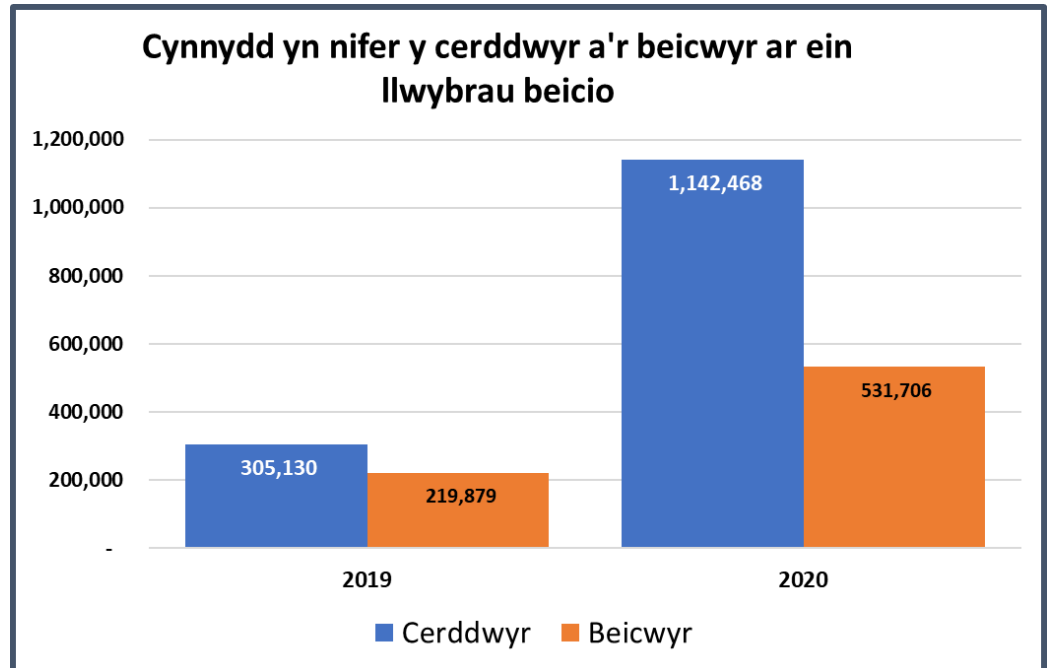

- ⦿ Darparwyd *cludiant i'r ysgol* yn ystod y cyfnod ailagorodd ysgolion ddiwedd Mehefin a Gorffennaf. Roedd cludiant ar gael yn unol â'n polisi arferol ond dim ond i'r rhai ofynnodd amdano'n benodol. Roedd cludiant yn gweithredu fel arfer o fis Medi ymlaen. Bu i'r angen am gadw pellter cymdeithasol rhwng gyrrwr a theithiwr greu cryn her gan ei fod yn golygu bod angen gadael rhai o'r seddi agosaf at y gyrrwr yn wag, gan greu problemau llwytho a'r angen am gerbydau ychwanegol. Mae pryder hefyd y gallai fod prinder gyrwyr a chynorthwyrwyr teithwyr, o gofio proffil oedran hŷn llawer o'r rhain.

Teithio Llesol

Eleni, oherwydd y pandemig ac oherwydd bod mwy o bobl yn gweithio gartref, mae cynnydd yn nifer y cerddwyr a'r beicwyr.

Mae data sy'n seiliedig ar sampl o'n llwybrau beicio drwy'r flwyddyn yn dangos bod pobl wedi bod am dro 837,388 (274%) o weithiau a bod cynnydd o 311,827 (142%) mewn beicio wedi bod yn ystod y flwyddyn.

Cyfanswm nifer y teithiau cerdded a gofnodwyd ar ein holl lwybrau beicio yn 2020 oedd 1,308,706 a 601,613 o deithiau beic, ond nid oes gennym ddata tebyg ar gyfer 2019 ar ein holl lwybrau beicio.

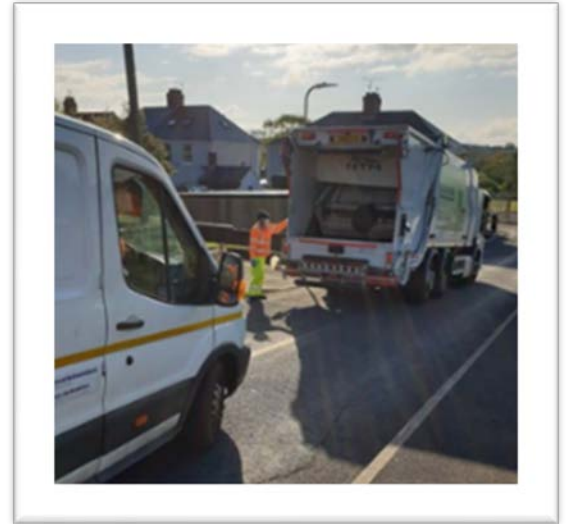

- £1,050,000 ar gyfer Prif Gynllun Llanelli: darparu'r cam cyntaf o ran creu llwybr defnydd a rennir hawdd ei ddefnyddio, sy'n ddi-draffig yn bennaf, drwy ganol Llanelli.

Y ffordd rydym yn gweithio

- ⦿ I ddechrau, bu gweithwyr ffordd o'n depos yng Nghillefwr, Glanaman a Throstre yn cynorthwyo i ddsbarthu bwyd i'n hysgolion o Gastell Howell yn Cross Hands, ac yna'n helpu i ddarparu pecynnau bwyd yn unionyrchol i gartrefi o ysgolion.

Hefyd roedd nifer o weithwyr ffordd o'n depo yn Nhrostre wedi cael eu hadleoli bob dydd i'r Uned Gwastraff / Sbwriel fel gyrwyr mewn cerbyd cymorth ar rowndiau sbwriel. Fe wnaeth y cerbyd cymorth gludo un llwythwr o amgylch y rownd sbwriel gan ddilyn y lori sbwriel.

Symud Ymlaen...

Yn ystod ein hadolygiad blynyddol o'r Amcanion Llesiant, bydd yr Amcan hwn yn parhau i fod yn Amcan Llesiant yn y Strategaeth Gorfforaethol wedi'i diweddarau ar gyfer 2021/22

Cliciwch [yma i gael gweld ein cynnydd manwl](#) o ran yr amcan hwn.